

3. Шевченко В.М., Мостова А.Д. Територіальний маркетинг: збірник завдань для практичних занять і самостійної роботи (практикум). Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2017. 96 с.

РОЗВИТОК МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Чернишова Ю. В. студентка 2-го курсу гр. ГКЗ Навчально-науковий інститут будівельної та цивільної інженерії

Радіонова Л. О. канд. філос. наук, доцент, доцент кафедри філософії і політології

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, Україна*

Сьогодні у містах проживає понад половина населення планети, при цьому очікується, що до 2050 року чисельність міського населення зросте вдвічі. Таким чином, урбанізацію можна вважати одним із найбільш трансформаційних явищ у світі. На частку міст уже зараз припадає 70 відсотків відходів у світі та майже 80 відсотків світового споживання енергії [1]. Незважаючи на те, що швидкі темпи урбанізації послужили поштовхом до пошуку інноваційних рішень у багатьох сферах, включаючи житлове будівництво, транспорт та інфраструктуру, один важливий аспект часто не береться до уваги – продовольча безпека та харчування.

На жаль, міський спосіб життя нерідко супроводжується неправильним харчуванням. Крім того, міські райони є одним із головних джерел харчових відходів. Розростання міст відбувається на шкоду природним ресурсам та зеленим зонам, що підвищує вразливість міських районів до наслідків зміни клімату. Щоб створити здорове, стійке міське середовище для майбутніх поколінь, необхідно по-новому поглянути на життєдіяльність міст. Міський продовольчий порядок денний ФАО покликаний забезпечити облік продовольчих систем у рамках міського планування в усьому світі.

Розглянемо п'ять способів, які дозволять зробити міське середовище більш здоровим та стійким.

Розвиток міського сільського господарства. Коли йдеться про сільське господарство, більшість із нас уявляє собі сільську місцевість. Проте міським сільським господарством займається понад 800 мільйонів людей у всьому світі.

Відведення земель у міських районах під сільське господарство дозволяє скоротити виробничо-збутові ланцюжки, а також обсяг викидів вуглекислого газу, пов'язаних із транспортуванням продовольства із сільських районів до міських. Так, Радіонова Л. О. зазначає, що збільшення кількості свіжої харчової продукції, що виробляється і продається в містах, може сприяти зниженню екологічного впливу від розподілу продовольства, розширенню можливостей для розвитку місцевих інклюзивних виробничо-збутових ланцюжків і

поліпшенню доступу до поживних продуктів, наприклад, за допомогою фермерських ринків [2, с. 37-38].

У Медельїні, Колумбія, ФАО надає підтримку департаментам Наріньо, Антіокія та Бойака у створенні общинних садів. У цьому проекті взяли участь вже понад 7500 сімей, які отримали можливість вирощувати у таких садах продовольчі культури для власного споживання, а надлишки – продавати. Проект виявився настільки успішним, що в даний час у Колумбії розробляється низка політичних, законодавчих та урядових ініціатив, спрямованих на розвиток аналогічних проектів по всій країні.

Пропаганда здорового харчування. Спосіб життя та режим харчування багато в чому залежать від наявності та доступності різних видів харчової продукції. У містах є широкий вибір продуктів швидкого приготування і напівфабрикатів, проте ці продукти, як правило, відрізняються підвищеною калорійністю і високим ступенем переробки. І ця тенденція набирає сили. У період з 1998 по 2012 рік у країнах з рівнем доходу нижче за середнє споживання переробленої харчової продукції з низькою поживною цінністю щорічно збільшувалося на 5,45 відсотка. Національні та міські органи влади в країнах, що розвиваються, стикаються з необхідністю вирішувати проблеми, пов'язані не тільки з недоїданням, але і зі шкідливими для здоров'я наслідками ожиріння, яке поширюється лякаючими темпами [3, с. 106-108].

Тим не менш, у всіх містах можуть бути вжиті активніші заходи щодо забезпечення здорового харчування. У 2014 році в Сінгапурі було проведено оцінку підприємств громадського харчування та запущено програму «Здорове громадське харчування». За допомогою субсидій заохочувалося використання закладами громадського харчування більш корисних інгредієнтів, наприклад, олій зі зниженим вмістом насичених жирів та включення в меню менш калорійних страв. Трохи більше, ніж за рік, кількість запропонованих варіантів здорових страв збільшилася вдвічі.

Скорочення обсягу харчових відходів та їх утилізація. Перед міського населення припадає до 70 відсотків світового споживання харчової продукції, проте значна частина цієї продукції викидається. Незважаючи на те, що причини псування харчової продукції в різних регіонах світу неоднакові, до них, як правило, належать неефективне продовольче планування, неналежне пакування, неправильне зберігання, а також культурні особливості.

Крім того, харчові відходи, які не зазнають переробки або вторинного використання, вивозяться на звалища. Там вони розкладаються, що призводить до утворення метану – парникового газу, який завдає планеті більшої шкоди, ніж вуглекислий газ. У цьому випадку йдеться вже не лише про марнотратство щодо продовольства, а й про марну витрату енергетичних, фінансових та природних ресурсів, наприклад, земельних та водних ресурсів, що використовуються для виробництва та обробки харчової продукції. Важливу роль у скороченні обсягу харчових відходів можуть відіграти загальноміські заходи зі збирання безпечних та поживних продуктів та їх перерозподілу через

благодійні організації та продовольчі банки, а також з виготовлення компосту або використання харчової продукції, що викидається, для вироблення енергії.

У Лімі, Перу, ФАО сприяла створенню в рамках муніципалітету консультативної групи з взаємодії в галузі продовольства для вирішення питань, пов'язаних із втратами та псуванням харчової продукції. З ініціативи цієї групи було сформовано міську цільову групу з проблеми харчових відходів, яка відкрила центр з виготовлення компосту для утилізації біомаси. В результаті значно скоротилася кількість органічних відходів на звалищах та у міській каналізації [4].

Озеленення з метою формування більш здорового середовища та покращення способу життя. З розширенням міських районів скорочуються площі зелених насаджень. Дерев та зелені насадження виконують не тільки естетичні функції, вони важливі для підвищення якості повітря та регулювання температури, сприяють фізичній активності та покращенню здоров'я загалом. Забруднення повітря, підвищення температур, а також малорухливий спосіб життя збільшують ймовірність розвитку серцево-судинних та респіраторних захворювань, ожиріння та поширення нових патогенів.

Заходи щодо розвитку продовольчих систем мають плануватися та координуватися у комплексі з заходами щодо озеленення міського середовища з метою зниження рівня забруднення, забезпечення здорового харчування та підтримки фізичної активності. Так, у Лос-Анджелесі дослідники встановили, що чим більше парків знаходиться в радіусі 500 метрів від місця проживання людини в дитинстві, тим нижчим є його індекс маси тіла (ІМТ) у віці 18 років.

Відновлення зв'язку міст із прилеглими сільськими районами. Міста та міські райони не можуть існувати у відриві від сільських районів. Навпаки, вони значною мірою залежать від прилеглих сільських районів щодо продовольства, робочої сили, водопостачання та утилізації харчових відходів. У місті Кісуму, Кенія, роль платформи, що об'єднує представників міських та сільських районів, виконує консультативна група щодо взаємодії в галузі продовольства, яка застосовує широкий підхід, що передбачає відновлення зв'язку міста з навколишніми районами у контексті планування продовольчої системи. Це дозволяє забезпечити постачання здорових, безпечних та поживних продуктів, а також сприяє доступу сільських фермерів на ринок та створенню робочих місць у рамках продовольчої системи.

Вважається, що битва за досягнення цілей у сфері сталого розвитку (ЦСР) буде виграно або програно в містах; саме тому ЦСР 11 (Забезпечення відкритості, безпеки та екологічної стійкості міст) має важливе значення. Міська продовольча повістка ФАО покликана сприяти урядам та установам усунення розриву між міськими та сільськими районами та застосування концепції стійких продовольчих систем. Якщо нам вдасться досягти результату та продовжити розвивати міські інновації з використанням продуманих, передових методів, ми зможемо забезпечити, щоб «ніхто і ніде не залишився поза увагою».

Література:

1. ООН о Новой программе развития городов
URL : <https://www.un.org/ru/observances/cities-day> 2.
2. Радіонова Л. О., Радіонова О. М. Сіті-фермерство як реалізація філософії екосистем / Перспективи еко-інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава 22 червня 2020). Полтава : РВВ ПДАА, 2020. 204 с.
3. Радіонова Л.О. Управління місцевим розвитком в умовах децентралізації влади: зміна парадигми сільського розвитку // Розумовські зустрічі: збірник наукових праць / Інститут законодавства Верховної ради України; Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України; Сіверський центр післядипломної освіти; Сіверський інститут регіональних досліджень. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2020. Вип. 7. 204 с.
4. ООН. Цель 11: Обеспечение открытости, безопасности, жизнестойкости и экологической устойчивости городов и населенных пунктов. URL : <https://www.un.org/sustainabledevelopment/ru/>

ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС – ПРІОРИТЕТНА СФЕРА ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Чумак А., студентка 4 курсу кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

Яковлєва-Мельник Н. Г., викладач кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

Дніпровський гуманітарний університет

Багато з нас, коли чують про туризм, уявляють собі розваги та відпустку, але це не так. На сьогоднішній день туризм є важливою галуззю національних економік багатьох країн. Прикладом можуть слугувати такі країни, як Іспанія, де частка у ВВП від іноземного туризму складає 60 %, в Австрії 40%, в Греції 36%, тим часом в Україні – всього 1,6%. [1].

Складно уявити сферу, яка буде об'єднувати настільки багато підприємств, щоб успішно працювати. Тоді як вдалий туристичний тур потребує злагодженої роботи цілої низки організацій і підприємств: готелі, ресторани, культурно-розважальні центри, логістика і т.д.

Одна з причин, чому в нашій країні низький показник доходів від туризму – це відсутність достатньої готельної бази. На даний момент Україна займає одне з останніх місць серед Європейських країн за кількістю готелів. Розвиток сфери гостинності всіх країн зазнав значних проблем у зв'язку з пандемією, але, без сумніву, потребує уваги на державному рівні.

Розвитку ресторанного бізнесу в Україні сприяє можливість скористатися франшизою. Прикладом може слугувати американська корпорація McDonald's та багато інших. Кожного року компанія інвестує в розвиток мережі в нашій країні значні кошти. В 2020 році інвестиції склали 26 млн. доларів, в цьому році компанія планує інвестувати 42 млн доларів. [2]